

DAŽNIAUSIAI PASITAIKANČIOS KLAIDOS

SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DARBUOTOJŲ

RENGIAMUOSE DOKUMENTUOSE

Savivaldybės administracijos darbuotojų rengiami dokumentai – informacijos, be kurios negalima organizuoti valdymo, šaltinis. Suderinti įprastinės, kanceliarinės ir profesinės lietuvių kalbos reikalavimus – nelengvas, bet būtinas uždavinys. Dokumentų kalba privalo remtis gyvąja kalba ir atitikti bendruosius kalbos reikalavimus. Kokių netikslumų dažniausiai pasitaiko dokumentuose? Tai įvairūs normų pažeidimai ir stiliaus klaidos, blogai suredaguotas, labai išplėstas, nenuoseklus tekstas, neįprasti ir neaiškūs trumpinimai ir pan. Jeigu šios negerovės lieka pačiose institucijose – vidaus dokumentuose – jos ne taip pastebimos, tačiau siunčiamuose raštuose įvairios klaidos gali labai neigiamai paveikti institucijos darbą ir net autoritetą.

Dažniausiai dokumentuose pasitaikančios klaidos ir pavyzdžiai, kaip reikėtų jas taisyti.

RAŠYBA

Brūkšnelis

Brūkšnelis rašytinas tik tarp sintaksės ir reikšmės požiūriu lygiaverčių daiktavardžių, deja, dažnai rašoma: Neringos savivaldybė pasirašė pirkimo-pardavimo (=pirkimo–pardavimo) sutartį. Sąskaitą-faktūrą (=Sąskaitą faktūrą) prašome pateikti iki šių metų pabaigos. Turtas perduodamas pagal perdavimo-priėmimo aktą (=perdavimo–priėmimo aktą, = perdavimo ir priėmimo aktą).

Pasvirasis (įstrižasis) brūkšnys

Sutartyse ir kituose dokumentuose nurodant rekvizitus pasvirasis brūkšnys nevartotinas: a/s (=a. s.; atsisk. sąsk.), a/k (=AK; a. k., asm. kodas, asmens kodas); a/b (=asfaltbetonio) gatvės; b/k (=b. k.; banko kodas); į/k (=į. k., įmonės kodas), l/d (=l.-d., l. d., lopšelis-darželis).

Sutrumpinimai

Rašant adresą dažnai praleidžiami vardų, žodžių gatvė, plentas sutrumpinimai, vietoj didžiosios raidės parašoma mažoji: Kuverto (=D. G. Kuverto g.); Rėzos (=L. Rėzos g.), Smiltynės (=Smiltynės pl., Smiltynės plentas), Ievos kalno g. (=Ievos Kalno g.).

Gatvių pavadinimams taikoma geografinių ir topografinių objektų tikrinių vardų rašymo taisyklė: visi žodžiai, išskyrus tarnybinius (jungtukus, prielinksnius) ir gimininius, arba nomenklatūrinius, žodžius, kurie reiškia to objekto bendrinį pavadinimą (gatvė, alėja, kelias, plentas, skersgatvis ir pan.) rašomi didžiąja raide (žr. „Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba“, Vilnius, 1992, p. 62–63).

Todėl rašytina taip: Ievos Kalno gatvė, Gintaro Ilankos gatvė, Žalioji kelias, Varpo gatvė, Kaštonų alėja, Aušros Vartų gatvė, Geležinio Vilko gatvė, Karių Kapų gatvė, Gerosios Vilties gatvė, Gailestingųjų Seserų gatvė, Ventės Rago skersgatvis, Eišiškių plentas, Žemaičių plentas, Juodasis kelias, Gruzinių Karo kelias.

Plačiau apie gatvių pavadinimus žr. svetainės skyriuje „[Nutarimai. Lietuvos vietovardžiai](#)“ ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2004 m. gruodžio 2 d. rekomendaciją „[Dėl gatvių pavadinimų sudarymo ir rašymo](#)“ (Inf. pran. 2004-12-10 Nr.95).

Didžiųjų raidžių rašymas. Įmonių, įstaigų, organizacijų, komisijų pavadinimai

Dažnos didžiųjų raidžių rašymo klaidos. Įmonių, įstaigų pavadinimų, susidedančių iš dviejų ar daugiau bendrinės reikšmės žodžių, tik pirmasis žodis, taip pat padalinio pavadinimo pirmasis žodis rašomas didžiąja raide: Klaipėdos Universitetas (=universitetas), Neringos savivaldybės Butų

(=butų) ūkis, *bet* Neringos savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyrius. Sudarau nuolatinę ilgalaikio (=Ilgalaikio) turto inventorizavimo komisiją.

Dokumentų pavadinimai

To paties tipo kalbos klaidos daromos rašant įstatymų, kitų dokumentų pavadinimus: Lietuvos Respublikos Transporto (=transporto) lengvatų įstatymas, Lietuvos Respublikos Vietos (=vietos) savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos Darbo (=darbo) kodeksas.

Tiesioginės reikšmės pavadinimai

Dokumentų tiesioginės reikšmės pavadinimų negalima versti simboliniais ir rašyti su kabutėmis: AB „Šiaulių bankas“ (=AB Šiaulių banko) Neringos filialas. VšĮ „Neringos pirminės sveikatos priežiūros centras“ (=VšĮ Neringos pirminės sveikatos priežiūros centras).

Matų simboliai

Klystama rašant piniginių vienetų, svorio, ploto ir kitų matų simbolius: eu, Eur. (=Eur), Lt., lt, LT (=Lt); ct., Ct, cnt. (=ct); g. (=g), kg. (=kg), litr. (=l); kv. m. (=kv. m); km., m. (=km, m).

Skiriamieji ženklai (kabutės, brūkšnys, brūkšnelis)

Nepaisoma norminių skiriamųjų ženklų (kabučių, brūkšnio) rašymo tvarkos: VšĮ sporto klubas „Neringos kuršiai“ (=VšĮ sporto klubas „Neringos kuršiai“).

Tarp metų žyminčių ir kitų skaitmenų, jų grupių turi būti rašomas ne vidutinio ilgio brūkšnys, o brūkšnelis: 2017–09–23 (=2017-09-23).

Brūkšnelis, o ne brūkšnys turi būti rašomas prie skaitmenų jungiant galūnes: sausio 1 – oji (=1-oji); 7 – erių (=7-erių) metų jubiliejus.

Brūkšneliu (ne brūkšniu) jungiami lygiareikšmiai daiktavardžiai, būdvardžiai: vakaras – koncertas (=vakaras-koncertas).

Brūkšnys vartotinas nurodant laikotarpį tarp skaitmenų grupių. Tarpų nepaliekama: 2017 – 2018 (=2017–2018) m. programa.

Rašant vidutinio ilgio brūkšnį tarp žodžių turi būti paliekami tarpai: Renginys–pirmas (=Renginys – pirmas) toks Neringoje.

SKYRYBA

Išplėstinis derinamasis pažyminytis po pažymimojo žodžio išskiriamas kableliais: Reklama įrengta nesilaikant Išorinės reklamos įrengimo taisyklių patvirtintų (=taisyklių, patvirtintų) Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 3 punkto (=įsakymu, 3 punkto).

Parengus tikslesnius teritorijų planavimo dokumentus susijusius (=dokumentus, susijusius) su šių gatvių projektavimu, bus kreipiamasi dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patikslinimo. Seminare dalyvavo 3 valstybės tarnautojai atsakingi (=tarnautojai, atsakingi) už ekonominę plėtrą.

Dažna šalutinių sakinių neskyrimo klaida: Pastato kuriame bus teikiamos paslaugos aprašymas (=Pastato, kuriame bus teikiamos paslaugos, aprašymas). Nedirbantys nurodo priežastį ir datą nuo

kada nedirba (=data, nuo kada nedirba). Prašome pranešti ar (=pranešti, ar) žadate dalyvauti konkurse.

ŽODŽIŲ SANDARA

Priesagos -ėjas, -ovas, -tojas netinka įrankiams, prietaisams pavadinti. Šios priesagos žymi tik asmenų pavadinimus: oro pašildytojas (=šildytuvas), pakrovėjas (=kroviklis), autoatsakovas (=atsakiklis), elektros išjungėjas (=jungiklis).

Netaisyklingi priesagos -inis dariniai: priešpensijinis, pensijinis (=priešpensinis, pensinis) amžius; cerebralinis (=cerebrinis) paralyžius; keramikiniai (=keraminiai) indai, aplinkosauginiai (=aplinkosaugos) projektai.

Neteiktini sudurtiniai sutrauktiniai žodžiai: elektrošildytuvas (=elektrinis šildytuvas); sanmazgas (=sanitarinis mazgas), genrangovai (=generaliniai rangovai).

ŽODYNAS

Sunkiai atsispiriama tarptautiniams žodžiams, nors daugelį jų galima pakeisti lietuviškais: administruoti (=valdyti, tvarkyti); analizuoti (=nagrinėti, tirti); deleguoti (=įgalioti, perleisti teises, priskirti funkcijas); disponuoti (=turėti, tvarkyti, valdyti); eksploatuoti (=naudoti); formuoti (=sudaryti); kompensuoti (=atlyginti); kontraktas (=sutartis); kreditas (=paskola); lokalus (=vietinis); personalinis (=asmeninis); prezentacija (=pristatymas, atidarymas, iškilmės); renovuoti (=atnaujinti).

Nevartotinos naujosios svetimybės

Dokumentuose plinta iš Vakarų šalių kalbų atėjusios niekur neįteisintos naujosios svetimybės. Tai neišversti svetimų kalbų žodžiai, kurie lietuvių kalboje turi puikiausių atitikmenų: parkavimo aikštelės, parkomatai (=stovėjimo aikštelės, bilietų automatai), toneris (=dažiklis), printeris (=spausdintuvas), marketingas (=rinkodara).

Vertiniai

Dokumentų tekstuose randama vertinių (žodžių, junginių): gerbūvis (=aplinkotvarka; aplinkos tvarkymas); įtakoti (=daryti įtaką, turėti įtakos); stovis (=būklė); savalaikiai (=laiku).

Žodžių ir junginių reikšmės klaidos

Atstatyti nevertotinas reikšme „atkurti, atgauti, susigrąžinti; sustiprinti, pagyvinti, atgaivinti“: Neringos savivaldybė atstato (=atkuria) dviračių takų dangą.

Įvesti: Objektas jau kitą mėnesį bus įvestas į eksploataciją (=atiduotas naudoti).

Liesti: Administracija turi atsakyti į visus klausimus, kurie liečia įstaigos darbuotojus (=kurie susiję su įstaigos darbuotojais).

Medžiaga: Kai bus pateikta pradinė medžiaga (=Kai bus pateikti pradiniai dokumentai), susirinksime, kviesime ekspertus ir svarstysime.

Paskaičiuoti: Jeigu nuomininkas nesumoka mokesčių sutartimi numatytu laiku, jam kiekvieną uždelstą dieną priskaitomi 0,04 proc. delspinigiaai nuo paskaičiuotos (=apskaičiuotos) sumos.

Peržiūrėti: Sprendimą siūloma atidėti ir jį peržiūrėti iš naujo (=persvarstyti).

Pravesti: Įpareigoti Buhalteriją lėšas renginiui organizuoti pravesti (=pervesti) į mokyklos sąskaitą.

Sekantis: Sekantis (=Kitas) Tarybos posėdis vyks sausio 27 dieną.

Vesti: Buhalterijos funkcija – vesti (=tvarkyti) siunčiamųjų sąskaitų registracijos žurnalus.

Žinoti: Darbuotojas privalo žinoti (=mokėti) bent vieną tarptautinio bendravimo kalbą.

Viso: Finansinių dokumentų sumuojamojoje eilutėje dažnas vertinys iš rusų kalbos viso (=iš viso).

Kiti leksikos taisymai:

Asfalto dangos taisymas įvažiavimuose (=įvažiavimo keliukuose) kainavo 20 tūkst. Eur.

Turtas susidėvėjęs fiziškai ir morališkai (= ir pasenęs).

Kaip dokumento pavadinimas taisytinas ir žodis tvarka: Neringos savivaldybės socialinio būsto suteikimo tvarka (=tvarkos aprašas, taisyklės).

GRAMATINĖS FORMOS

Giminė

Giminės vartojimo formų pažeidimai: komisijos pirmininkas (=pirmininkė) G. Žemaitienė; žemės naudotojas (=naudotoja) savivaldybės administracija.

Konstrukcija kad+bendratis

Dokumentuose dažna slaviškoji konstrukcija kad+bendratis: Tam, kad patenkinti savivaldybių poreikius (=kad būtų patenkinti savivaldybių poreikiai), numatoma organizuoti seminarų ciklą.

Neįvardžiuotinės ir įvardžiuotinės formos

Kartais vengiama įvardžiuotinės formos vartojimo rūšiai išskirti: uždara (=uždaroji) akcinė bendrovė; vyriausias (=vyriausiasis) specialistas.

Būdinga įsakymų, raštų kalbos klaida – netinkamai pavartotas padalyvis; vietoj jo turėtų būti pusdalyvis: Vadovaujantis (=Vadovaudamasi) Nacionalinės turizmo plėtros programa, Neringos savivaldybės administracija nusprendė pritarti Nacionalinio konferencijų biuro steigimui.

LINKSNIAI

Vardininkas

Neteiktinas vardininkas neapibrėžtam daiktų kiekiui reikšti: Gauti prašymai (=Gauta prašymų) sutvarkyti įvažiavimo keliukus prie daugiabučių gyvenamųjų namų. Įgyvendinus projektą pasėta veja, pasodintos gėlės, spygliuočių ir lapuočių medžių sodinukai (=veja, pasodinta gėlių, spygliuočių ir lapuočių medžių sodinukų).

Kilmininkas

*Su kilmininku dažnai pavartojami prievėsmai **daugiau, mažiau**, tačiau lyginamąją kiekybę reikia reikšti lyginamosiomis konstrukcijomis daugiau kaip, mažiau kaip: Rekomenduojame panaudoti ne mažiau (=ne mažiau kaip) 20 proc. lėšų. Trumpas projekto pristatymas – ne daugiau (=ne daugiau kaip) 10 sakinių santrauka.*

Naudininkas

Naudininkas netinka laiko ribai nusakyti: Lėšų likutis ataskaitinio laikotarpio pabaigai (=pabaigoje). Šiai dienai (=Iki šios dienos) į miesto biudžetą įplaukė 1 milijonas litų investicijų.

Naudininkas nevertotinas daiktui apibūdinti, kai nereikiama paskirtis: Tiekėjas įsipareigoja pateikti sutarties vykdymo užtikrinimą 5000 Eur sumai (=už 5000 Eur sumą).

Su priemonių pavadinimais geriau nevertoti abstrakčios reikšmės veiksmažodinių daiktavardžių naudininko su kito daiktavardžio kilmininku; Skyrius įsipareigoja skirti 7000 Eur šio projekto įgyvendinimui (=šiam projektui įgyvendinti). Miesto puošimui (=Miestui puošti) savivaldybė iš biudžeto skyrė 2 000 Eur.

Dar keli taisytiniai naudininko pavyzdžiai: Pakeičiu minėtame žemės sklype esantiems statiniams adresus (=esančių statinių adresą). Įpareigoju bendroves, kurioms (=kurių) licencijos panaikintos, grąžinti jas savivaldybės administracijai.

Galininkas

Galininkas nevertotinas neapibrėžtam daiktų kiekiui ar daikto daliai reikšti vietoj dalies kilmininko: Mes turime lėšas (=lėšų). Atmesdami kitą nuomonę mes galime neišgirsti argumentų ir padaryti nepataisomas klaidas (=nepataisomų klaidų).

Atstovaujamas dalykas nusakomas ne galininku, bet naudininku: Neringos savivaldybės administracijai (=administracijai) atstovaus direktoriaus paskirtas valstybės tarnautojas.

Galininkas nevertotinas tiesioginiam objektui reikšti greta neigiamojo veiksmažodžio vietoj kilmininko: Taryba nusprendžia nesumažinti įmonei 2017 metų žemės nuomos mokesčių (=mokesčio).

Įnagininkas

*Nevartotinas daiktavardžių įnagininkas su veiksmažodžio **būti** formomis nuolatiniam (nekintamam) būviui reikšti: VšĮ dalininkais (savininkais) (=dalininkai (savininkai) gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys. Projekto paramos gavėju (=gavėjas) gali būti tik juridinis asmuo.*

Būdvardžių ir būdvardiškai vartojamų žodžių įnagininkas nevertojamas būviui reikšti: Nuomininkas išskeldinamas, jeigu per 3 mėnesius nesumokėjo nuomos mokesčio, eksploatavimo išlaidų už komunalines paslaugas arba tampa nemokiu (=nemokus).

Įnagininko atžvilgiu konstrukcijos keičiamos gyvesniais pasakymais: Turime keletą pastabų įstatymo atžvilgiu (–dėl įstatymo). Baudžiamosios bylos jų atžvilgiu (–jiems) buvo nutrauktos.

*Kalbant apie daikto ar kitokios priemonės panaudojimą vietoj polinksnio **pagalba** vartotinas priemonės įnagininkas:* Yra galimybė interneto pagalba (=internetu) susipažinti su savivaldybės parengtomis atmintinėmis, renginių programomis ir kt.

*Nei priešasčiai, nei tikslui reikšti nevartotinas įnagininkas **tikslu** be pažyminio:* Tikslu (=Siekiant) išsiaiškinti situacijos aplinkybes ir priimti sprendimą buvo sudaryta darbuotojų darbo grupė.

Vietininkas

Neteiktinas vietininkas bene dažniausias. Jis nevartotinas daikto būviui, būsenai ar požymiui reikšti: Laiptų konstrukcijos yra avarinėje būsenoje (= yra avarinės, jų būseną yra avarinė). *Sutartis sudaryta neterminuotam laikotarpiui 2-iuose egzemplioriuose (=dviem egzemplioriais) po vieną kiekvienai šaliai.*

Vietininkas neteiktinas būsenos priešasčiai, pagrindui reikšti ir kaip prielinksnis ar polinksnis laiko tarpui nusakyti: sprendimo pasekoje (=priėmus sprendimą); mėnesio eigoje (=per mėnesį); metų bėgyje (=per metus); bendroje sumoje (=iš viso); tame tarpe (=iš jų); tame skaičiuje (=tarp jų).

SAKINIO DALIŲ IR SAKINIŲ JUNGIMAS

Būdinga sakinių jungimo klaida – o taip pat: Nurodyti mokyklą, kurioje mokėtės, o taip pat (=taip pat) mokyklos baigimo metus. Po vaikų pasirodymo vyks koncertas, o taip pat (=taip pat) bus dalijamos dovanėlės.

ŽODŽIŲ TVARKA

Pasitaiko ir neteiktinos žodžių tvarkos: Spinta juoda (=juoda spinta), kėdė biuro (=biuro kėdė).

Prielinksniai

Savivaldybės dokumentuose randama prielinksnių dėl, į, su, tarp vartojimo klaidų.

Dėl: Klausimus dėl pažymėjimų išdavimo (=Pažymėjimų išdavimo klausimus) sprendžia Prašymų organizuoti renginius nagrinėjimo komisija.

Į: Mokestis mokamas vieną kartą į mėnesį (=per mėnesį).

Su: Sutinkamai su teismo sprendimu (=pagal teismo sprendimą) gyventojas iš buto turi būti išskeldintas.

Tarp: Vadovaudamasis sutartimi tarp Neringos savivaldybės ir UAB „Litesko“ (=Neringos savivaldybės ir UAB „Litesko“ sutartimi) skiriu Neringos sporto klubui 500 Eur.

Už: Prašome iki 2018 m. sausio 10 d. administracijos Buhalterijos apskaitos skyriui pateikti ataskaitą už 2017 metus (=2017 m. ataskaitą).
